

Regionstyrelsen

**Remiss – Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar
(SOU 2021:43)**

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Region Stockholm har genom remiss bjudits in att yttra sig över betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43). Remissen är för Region Stockholms del avgränsad till kapitel 9, som handlar om spårsäkring efter sexualbrott. I kapitlet föreslås en ny lag om hälso- och sjukvårdens spårsäkring efter sexualbrott. I den nya lagen föreslås att regionerna åläggs ansvaret för att erbjuda sexualbrottsoffer spårsäkring när den inte utförs på begäran av brottsutredande myndigheter. Lagen föreslås också innehålla bestämmelser om hur länge spårsäkringssatser ska sparas, tillämplig lagstiftning, information och samtycke, utlämnande av prover och fynd samt personuppgiftsbehandling och dokumentation.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Justitiedepartementet över betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Regionrådsberedningens motivering

Region Stockholm har genom remiss bjudits in att yttra sig över betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43).

Betänkandet rör ett mycket viktigt ämne: hur samhället ska skydda personer från sexuella kränkningar och bland annat genom spårsäkring öka förutsättningarna för att skyldiga till sexualbrott kan straffas. Bevisläget i sexualbrott är ofta svårt och tydligare lagregler på området kan förhoppningsvis också leda till konkreta förbättringar i säkring av spår och därmed ges i rättsprocessen bättre förutsättningar för brottsoffer att få upprättelse.

SKRIVELSE
2021-09-08

RS 2021-0528

Region Stockholm yttrar sig endast över betänkandets kapitel 9, som handlar om spårsäkring efter sexualbrott. I kapitlet föreslås en ny lag om hälso- och sjukvårdens spårsäkring efter sexualbrott. I den nya lagen föreslås bland annat att regionerna åläggs ansvaret för att erbjuda sexualbrottsoffer spårsäkring, även när den inte utförs på begäran av brottsutredande myndigheter. I dagsläget genomförs i Region Stockholm redan spårsäkringar oavsett om brottsoffret har gjort en polisanmälan eller inte.

Regionrådsberedningen instämmer i regionledningskontorets förslag till yttrande, som ställer sig bakom utredningens förslag. Det är mycket viktigt att hälso- och sjukvården får ett tydligare ansvar för spårsäkring även i de fall då det inte har gjorts en polisanmälan. Det är också välkommet med en tydlig reglering av förfarandet vid spårsäkringar. Det är angeläget att hänsyn tas även till de ytterligare förslag regionledningskontoret presenterar rörande ändring av offentlighets- och sekretesslagen, samt en vidare utredning av risken att sökning efter spårsäkring kan ske i vissa journalsystem.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänstutlåtande
2. Sammanfattning av betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43)

Irene Svenonius

Regionstyrelsen

Remiss – Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43)

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Justitiedepartementet över betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Region Stockholm har genom remiss bjudits in att yttra sig över betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43). Remissen är för Region Stockholms del avgränsad till kapitel 9, som handlar om spårsäkring efter sexualbrott. I kapitlet föreslås en ny lag om hälso- och sjukvårdens spårsäkring efter sexualbrott. I den nya lagen föreslås att regionerna åläggs ansvaret för att erbjuda sexualbrottsoffer spårsäkring när den inte utförs på begäran av brottsutredande myndigheter. Lagen föreslås också innehålla bestämmelser om hur länge spårsäkringssatser ska sparas, tillämplig lagstiftning, information och samtycke, utlämnande av prover och fynd samt personuppgiftsbehandling och dokumentation.

Regionledningskontoret ställer sig bakom utredningens förslag, och anser att det är positivt att ansvaret för spårsäkring tydliggörs även i de fall då det inte har gjorts en polisanmälan. Det är också välkommet med en tydlig reglering av förfarandet vid spårsäkringar. Samtidigt anser regionledningskontoret att Region Stockholm bör föra fram följande i remissvaret.

Regionledningskontoret efterfrågar en ändring av 25 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för att det inte ska råda något tvivel om att hälso- och sjukvårdens spårsäkring omfattas av sekretessbestämmelsen. Utredningen har kommit fram till att det inte blir fråga om personuppgiftsbehandling i samband med själva hanteringen och förvaringen av spårsäkringssatser. Vid den bedömningen har utredningen däremot inte beaktat att det i vissa journalsystem är tekniskt möjligt att genom sökningar få fram uppgifter om vilka patienter som har genomgått spårsäkring. Huruvida sådan sökbarhet i journalsystem innebär att personuppgiftsbehandling aktualiseras redan i samband med hanteringen eller förvaringen av spårsäkringssatsen är enligt regionledningskontoret en fråga som behöver utredas vidare.

Bakgrund

Justitiedepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig över betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43). Region Stockholm har ombetts att yttra sig över kapitel 9, som berör spårsäkring efter sexualbrott.

Utredningen konstaterar att läkare inom den offentliga hälso- och sjukvården i dag har en skyldighet att utföra spårsäkring vid sexualbrott då det sker på begäran av Polismyndigheten. För närvarande saknas dock en skyldighet för hälso- och sjukvården att utföra spårsäkring utan en sådan begäran, t.ex. när en person på egen hand söker vård efter ett sexuellt övergrepp. Det saknas också en reglering av hur lång tid spårsäkringssatser ska sparas. Vidare konstaterar utredningen att det även finns andra oklarheter vid hälso- och sjukvårdens spårsäkring, såsom exempelvis om bestämmelserna inom hälso- och sjukvårdsområdet aktualiseras vid spårsäkringar, oavsett om en polisanmälan har gjorts av brottsoffret eller inte.

Utredningen föreslår en ny lag om hälso- och sjukvårdens spårsäkring efter sexualbrott. Bestämmelserna i lagen ska även, förutom när det gäller regleringen av ansvaret för spårsäkring, tillämpas vid den spårsäkring som utförs av hälso- och sjukvården enligt 6 kap. 9 § patientsäkerhetslagen (2010:659). Den spårsäkring som avses enligt den nya lagen ska inte utgöra hälso- och sjukvård i den mening som avses i hälso- och sjukvårdslagen. Den lagreglering som gäller för hälso- och sjukvårdsområdet kommer därmed inte att vara direkt tillämplig. Utredningen föreslår dock att patientskadelagen (1996:799), patientdatalagen (2008:355) och

patientsäkerhetslagen görs tillämpliga på den spårsäkring som omfattas av den nya lagen.

I den nya lagen föreslår utredningen att regionerna åläggs ansvaret för att erbjuda sexualbrottsoffer spårsäkring när den inte utförs på begäran av brottsutredande myndigheter enligt 6 kap. 9 § patientsäkerhetslagen. I regionernas ansvar ska även ingå en skyldighet att spara proverna och fynden från en spårsäkring i två år om de inte dessförinnan lämnats ut till Polismyndigheten eller en åklagarmyndighet. Det hindrar däremot inte hälso- och sjukvården att spara spårsäkringssatserna under längre tid. Spårsäkring får endast utföras av regionerna inom ramen för deras hälso- och sjukvårdsverksamhet och uppgiften får inte överlämnas till privata aktörer.

Enligt utredningens förslag ska spårsäkring inte utföras utan samtycke från den enskilde. Den enskilde ska ges erforderlig information om detta samt om hur proverna och fynden kommer hanteras. Att ett samtycke till samtliga eller till vissa åtgärder vid en spårsäkring har lämnats ska dokumenteras i den journal som förs enligt patientdatalagen. Vidare ska en spårsäkringssats som utgångspunkt inte lämnas ut till brottsutredande myndigheter utan den enskildes samtycke.

Vid hälso- och sjukvårdens personuppgiftsbehandling i samband med spårsäkringen föreslår utredningen att patientdatalagen ska tillämpas. Den personuppgiftsbehandling som följer med spårsäkringen omfattas som huvudregel av EU:s dataskyddsförordning¹, men det är också möjligt att personuppgiftsbehandlingen i vissa delar av spårsäkringen även skulle kunna omfattas av brottsdatalagen (2018:1177). Oavsett om spårsäkringen utförs enligt 6 kap. 9 § patientsäkerhetslagen eller med stöd av den föreslagna nya lagen bedömer utredningen att det bör finnas rättslig grund för hälso- och sjukvårdens personuppgiftsbehandling. Genom den föreslagna nya lagen samt att patientdatalagen blir tillämplig får hälso- och sjukvården stöd för att dokumentera uppgifter från en spårsäkring för de ändamål som framgår av patientdatalagen. Ändamålsbestämmelsen i patientdatalagen blir styrande för vilka uppgifter som patientjournalen får innehålla vid hälso- och sjukvårdens spårsäkring.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

¹ Europaparlamentets och rådets förordningen (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Stockholms läns sjukvårdsområde, inbegripet Akademiskt Primärvårdscentrum, och Södersjukhuset AB har beretts möjlighet att på tjänstemannanivå lämna synpunkter på betänkandet.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm ställer sig bakom utredningens förslag i enlighet med vad som framgår nedan. Region Stockholm föreslår dock en ändring i 25 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen, samt att frågan om behandling av personuppgifter i samband med spårsäkring utreds vidare i enlighet med vad som framgår nedan.

Region Stockholm ser positivt på utredningens förslag om en ny lag om hälso- och sjukvårdens spårsäkring efter sexualbrott. I likhet med utredningen anser Region Stockholm att det är angeläget att spårsäkring genomförs även i de fall när brottsoffret inte har gjort en polisanmälan. Det är också positivt att det i den nya lagen klargörs vilken lagstiftning som aktualiseras vid utförandet av spårsäkringar, hur lång tid spårsäkringssatser ska sparas samt vad som gäller i fråga om samtycke till spårsäkring. Region Stockholm anser, liksom utredningen, att en tydlig reglering är viktig för att hälso- och sjukvårdens arbetssätt vid omhändertagande av sexualbrottsoffer ska bli rättssäkert, jämlikt och enhetligt över hela landet.

Det är också viktigt att ansvaret för spårsäkring tydliggörs även i de fall då det inte har gjorts en polisanmälan. Region Stockholm tillstyrker att ansvaret för att erbjuda spårsäkring när det inte har gjorts en polisanmälan åläggs regionerna, och anser att det är en proportionell inskränkning av den kommunala självstyrelsen. Genom att ansvaret för spårsäkringar åläggs regionerna finns förutsättningar att vid organiseringen av spårsäkringen ta hänsyn till förutsättningarna i varje region.

Region Stockholm anser, liksom utredningen, att det är rimligt att proverna och fynden från spårsäkringen sparas i åtminstone två år, om de inte dessförinnan lämnas ut till Polismyndigheten eller till en åklagarmyndighet. Samma nedre tidsgräns rekommenderas redan i dag av Nationellt centrum för kvinnofrid, och framstår som väl avvägd. Region Stockholm tillstyrker att spårsäkring endast får utföras inom ramen för regionernas hälso- och sjukvårdsverksamhet och att uppgiften därmed inte får överlämnas till privata aktörer.

Region Stockholm tillstyrker utredningens förslag om att spårsäkring inte får utföras utan samtycke från den enskilde, att den enskilde ska ges erforderlig information om spårsäkring samt att samtycket ska dokumenteras i patientjournalen. Region Stockholm instämmer också i att en spårsäkringssats som utgångspunkt inte ska lämnas ut till brottsutredande myndigheter utan den enskildes samtycke.

Utredningen bedömer att 25 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen blir tillämplig vid hälso- och sjukvårdens spårsäkring och att bestämmelsen som den ser ut i dag därmed är ändamålsenlig. Region Stockholm konstaterar att den spårsäkring som avses i den föreslagna inte är tänkt att utgöra hälso- och sjukvård i den mening som avses i hälso- och sjukvårdslagen. För att det inte ska råda något tvivel om att hälso- och sjukvårdens spårsäkring omfattas av 25 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen föreslår Region Stockholm att de exempel på annan medicinsk verksamhet som listas i bestämmelsen kompletteras med sådan spårsäkring som nu föreslås.

Vad gäller behandlingen av personuppgifter i samband med spårsäkring har Region Stockholm inget att invända mot att patientdatalagen görs tillämplig på personuppgiftsbehandlingen. Utredningen gör dock bedömningen att det blir fråga om personuppgiftsbehandling först när uppgifter i samband med spårsäkring förs in i patientjournalen eller annars behandlas automatiserat, och inte i samband med hanteringen eller förvaringen av spårsäkringssatsen. Region Stockholm ifrågasätter om denna bedömning grundar sig på rätt premisser när utredningen slår fast att spårsäkringssatser inte är direkt sökbara i hälso- och sjukvårdens journalsystem. I det journalsystem som i vart fall Region Stockholm använder är spårsäkringssatser sökbara på så vis att man genom sökningar i systemet kan få fram kategoriska resultat med uppgifter om vilka patienter som har genomgått spårsäkring. Huruvida sådan sökbarhet i journalsystem innebär att personuppgiftsbehandling aktualiseras redan i samband med hanteringen eller förvaringen av spårsäkringssatsen är enligt Region Stockholm en fråga som kräver vidare utredning. Region Stockholm efterfrågar därför fördjupad utredning i den delen.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningens förslag innebär att regionerna av staten ska kompenseras för att hälso- och sjukvårdens spårsäkring efter sexualbrott blir en ny obligatorisk uppgift för regionerna. Detta i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen. Utredningen föreslår att regionerna år 1 ska

kompenseras med som mest 2 360 000 kronor. År 2 och fortsättningsvis ska regionerna kompenseras med 2 miljoner kronor per år. I Region Stockholm utförs redan i dag spårsäkringar oavsett om brottsoffret har gjort en polisanmälan eller inte. Utredningens förslag skulle därmed innebära att Region Stockholm framöver kompenseras för en uppgift som redan i dagsläget bekostas av regionen. Förslaget tillstyrks.

Det föreslagna nya regelverket för spårsäkringar innebär att rutiner för spårsäkring inom regionen kommer att behöva ses över, och vissa ökade kostnader med anledning av det.

Hans-Erik Malmros
Tf. regiondirektör

Anne Rundquist
Chefsjurist

Beslutsunderlag

1. Sammanfattning av betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43)

Beslutsexpediering

1. Justitiedepartementet

Godkänd av Hans-Erik Malmros, 2021-08-19

Regionstyrelsen

PROTOKOLL
2021-09-21

RS 2021-0043

§ 161**Yttrande över Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43)**

RS 2021-0528

Ärendebeskrivning

Region Stockholm har genom remiss bjudits in att yttra sig över betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43). Remissen är för Region Stockholms del avgränsad till kapitel 9, som handlar om spårsäkring efter sexualbrott. I kapitlet föreslås en ny lag om hälso- och sjukvårdens spårsäkring efter sexualbrott. I den nya lagen föreslås att regionerna åläggs ansvaret för att erbjuda sexualbrottsoffer spårsäkring när den inte utförs på begäran av brottsutredande myndigheter. Lagen föreslås också innehålla bestämmelser om hur länge spårsäkringssatser ska sparas, tillämplig lagstiftning, information och samtycke, utlämnande av prover och fynd samt personuppgiftsbehandling och dokumentation.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänstutlåtande

Sammanfattning av betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43)

Yrkanden

Ordförande Irene Svenonius (M) yrkar bifall till regionrådsberedningens förslag i skrivelse den 8 september 2021.

Beslut

Regionstyrelsen beslutar följande.

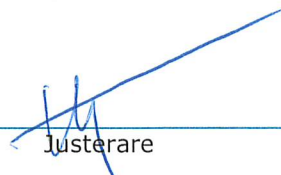
1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Justitiedepartementet över betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Särskilda uttalanden

Aida Hadzialic (S) anmäler särskilt uttalande från S-ledamöterna som V-ledamöterna ansluter till (bilaga).

Expedieras till

Justitiedepartementet

Ordförande
Justerare

Exp. datum

Sign.

Ärende 8
RS 2021-0528**Remiss – Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43)**

Socialdemokraterna anser att både utredningens förslag samt det föreslagna yttrandet i stort sett är bra.

Vi anser dock inte att det är tillfyllest att spara proverna i två år. Då preskriptionstiderna för de brott som ska kunna styrkas med proverna är betydligt längre är vår uppfattning att proverna bör sparas en längre tid än två år.

